

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

351. Quid sit, & quotuplex bigamia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

pœna inflicta est notoria in jure. Pass. num. 581.) et si contra aliquem prætendatur hæc infamia, debet de justa sententia constare, & non sufficit probari per testes eam latam esse, nec sufficit probari ductum aliquem ad furcas, si sententia non producat. Barb. cit. alleg. 43. num. 16. ex Lanfranco supra. Tertio, ut sit notorium, pœnam esse latam ex famoso delicto notorio, non verò ex suspitione & præsumptione tantum, sive ut quis damnatus sit de crimine, & non ut suspectus tantum de crimine, licet per hoc, quòd quis publicè sit pœnitentiatus ob suspitionem criminis famosi, v. g. hæresis, dum causa hujus suspitionis fuit publica, incurrat infamia facti.

Questio 348. An igitur damnatus ad pœnitentias solennes ex crimine famoso sit infamis, & irregularis, ita ut peracta pœnitentia maneat irregularis?

Respondeo affirmativè. Barb. loc. cit. n. 6. Lavor. de elect. c. 16. n. 114. Alterius de cens. to. 2. d. 16. de suspens. c. 1. Majol. de irreg. l. 3. c. 2. num. 4. Pass. n. 583. quamvis hic dicat pœnitentiam publicam non semper infamare.

Questio 349. Num ex delictis, pro quibus in specie lata est infamia juris ipso jure incurrenda notorius per evidentiam facti incurratur irregularitas, teneaturque talis in conscientia se habere ut irregularem, & abstinere ab actibus legitimis ante sententiam declaratoriam judicis?

Respondeo negativè. Pass. n. 586. si enim confiscatio bonorum temporalium, etiam ipso jure lata, licet delinquentem priver bonorum dominio, non tamen in effectu eum spoliat, nisi præcedat sententia, multò minus infamia ipso jure lata publicè, civiliter & legaliter spoliabit eum fama ante sententiam, etiam declaratoriam criminis. Nec obstat, quòd ubi delictum ita notorium est, ut nulla tergiversatione celari possit, delinquens jam amisit famam suam, seque ea spoliavit. Nam ut bene Pass. loc. cit. vel sic amisit eam quasi naturaliter, ad libitum tamen per pœnitentiam recuperabiliter; unde nec in perpetuum est exclusus ab Ordinibus & dignitatibus: cum interim infamia legalis priver fama irrecuperabiliter, dejiciendo à statu reputationis, & honoris in perpetuum. Neque obstat c. *quisquam, de temp. ordin.* dum enim dicitur sacerdotes peccantes non debere impediri ab exercitio Ordinis, nisi vel ob homicidium, vel ob crimina ordine judiciario comprobata, aut aliàs notoria: tò *alias notoria* non importat notorium facti, sed juris; innuitur enim omnis modus seu species notorii juris, consurgens vel ex testium depositione, vel ex indiciis indubitatis, vel ex confessione rei, ita tamen, ut licet ex his ipsis jam crimen habeatur notorium, respectu judicis, ut is sententiet, respectu tamen populi, & ad effectum incurrendi infamiam apud populum spoliandique aliquem in effectu perpetuò fama sua, semper complementum notorii habeatur ex sententia transiente in judicatum. de quo vide Pass. n. 587. & 588. Sed & dato dictas particulas extendi ad notorium facti, adhuc nihil contra responsionem, quia cit. c. non habetur pœna ipso jure lata, sed solum ferenda, dum dicitur, quòd sint impediendi.

Questio 350. Num accusatus in judicio, non sententiatus, sit per hoc infamis, & ideo ineligibilis?

Respondeo primò talem nequidem per hoc infamatum infamia facti, nisi talis defamatus jam esset ex probabilibus motivis apud viros graves & bonos. Hofl. & Jo. And. in c. *meminimus, de accusat.* Felin. in c. *omnipotens, t. eod.* Barb. cit. alleg. 43. n. 14. Garc. p. 7. n. 6. Azor. p. 2. l. 6. c. 7. q. 4. Pass. num. 591.

2. Respondeo secundò: Licet talis accusatus esset infamis infamia facti, adhuc promotio talis non esset ipso jure nulla; nam c. *laici d. 33, c. ult. de rest. c. omnipotens, de accusat.* aliisque similibus juribus dicitur solum, quòd accusati promoveri non debeant; non autem quòd promotio talis sit ipso jure irrita. Quin & ubi electus acquisivit jus ex electione, non potest ex infamia ista facti cassari electio, nisi post factam inquisitionem de qualitate infamia, & veritate delicti, an fuerit confessus, vel convictus notoritate facti, aliisque probationibus sufficientibus ad condemnandum, vel saltem cassandam electionem. Pass. num. 395. in c. *tantis, dist. 81.* vide Eundem, c. 33. de elect.

3. Respondeo tertio: quasi per compendium jam dictorum de infamia: infames itaque infamia facti ex delicto etiam notorio non debent eligi, electio tamen eorum non est ipso jure irrita, licet sit cassanda, dum sufficienter constat de delicto. Infames infamia juris, si non sunt declarati per sententiam, licet non debeant eligi, electio tamen eorum non est irrita ipso jure, & si confirmetur, antequam electus decernatur infamis, electio rectè est confirmata, licet delinquens juxta conditionem delicti postea puniri possit, etiam privatione dignitatis. Sed si infamia est lata sententiæ, electio infamis est ipso jure nulla, quamvis ante declarationem sit tolerata ab Ecclesia, & ideo acta per talem electum, & confirmatum valent ex titulo publici officii; sed per subsequenter declarationem criminis, infamantis ipso jure ruit electio & confirmatio, irritaque erunt omnia electi acta privata, & non proveniente ex officio. Sed si quis infamis eligatur post sententiam declaratoriam criminis, cui annexa est infamia ipso jure, electio prorsus nulla est, & non tolerata, & omni effectu carens, ita ferè verbotenus Pass. n. 595.

PARAGRAPHVS III.

De Bigamia & servitute impediendis promotionem ad beneficia.

Questio 351. In ordine ad sequentem conditionem, que est non esse bigamum, quid sit, & quotuplex bigamia?

Respondeo ad primum: est reiteratio nuptiarum consummatarum, seu divisio carnis in plures successivè uxores, inducens irregularitatem non ob culpam (licita enim est trigamia. c. *aperiatur* s. 1. q. 1. & nec Christus septemviram damnavit, ut inquit Zoëf. ad tit. de bigamis non ordin. n. 1.) Sed quia tale secundum matrimonium con-

con-

consummatum patitur defectum in significatione sacramentali, matrimonio aliàs propria, quã nimirum juxta Apostolum ad *Ephes. 3.* significat arctissimam Christi per incarnationem conjunctionem cum Ecclesia tanquam unica sponsa, eaque virgine ab alio non assumpta; hanc enim, cum per illud dividatur caro in plures, repræsentrare aptum non est.

2. Respondeo ad secundum: esse triplicem, veram, interpretativam, similitudinariam.

Questio 352. Quid sit bigamia vera?

1. Respondeo: vera est, dum quis successivè cum duabus validè contraxit, & cum utraque consummavit matrimonium. *c. fm. d. 26. c. de bitum. de bigamis non ord. sive utramque ante, sive unam ante, & alteram post, sive etiam utramque post baptismum duxerit. Sanch. de matr. l. 7. d. 83. n. 9. Suar. de cens. d. 49. f. 6. nu. 10. cum ex una parte hæc irregularitas non sit inducta in poenam alicujus delicti, adeoque non remittatur per baptismum: ex altera verò parte etiam matrimonium contractum ante baptismum, licet non sit sacramentum, aptum tamen sit ex institutione sua significare (etsi minus perfectè, ac dum est sacramentum) conjunctionem illam Christi, adeoque iteratum patitur illum defectum hujus significationis. Sanch. loc. cit. num. 14. Pirh. ad tit. de Bigam. non ordinand. n. 6. & 7.*

2. Unde jam ad hanc, uti & ad omnes alias bigamiae species requiritur copula carnalis cum pluribus (sine qua matrimonium nullum aptum est significare illam Christi cum Ecclesia conjunctionem, adeoque nec pati dictum significationis defectum. Pirh. ad tit. de bigam. non ord. n. 1. nec consequenter inducere irregularitatem. Sanch. de matr. d. 83. num. 4.) eaque perfecta per commixtionem corporum, seu immisionem seminis (per quam solam consummatur matrimonium, ac demum vir & mulier fiunt una caro. Sanch. loc. cit. num. 6.) ita ut sine hac perfectione copula in foro conscientiae non inducatur bigamia, aut irregularitas; secus ac in foro externo propter perfectè copulae praesumptionem. Zoëf. ad eund. tit. n. 3. citans Sanch. loc. cit. & Avilam de Cens. p. 7. d. 8. dub. 1. Requiritur secundo ut plures cognoverit uxores; ex eo enim, quòd plures habuerit & cognoverit concubinas sive ante, sive in, sive post matrimonium, non contrahitur bigamia; ejusque irregularitas, *c. quia circa. de big.* cum tale matrimonium adhuc sit maritalis conjunctio unius viri cum unica ab alio non assumpta, & divisio quidem carnis in plures, sed non affectu maritali, adeoque non patitur defectum memoratæ significationis; per fornicariam verò conjunctionem significari non possit conjunctio Christi cum Ecclesia, adeoque in hac locum habere nequeat defectus ille significationis. Pirh. num. 4. citans Sanch. l. 7. de matrim. d. 83. num. 3. Nec obstat, quòd concubinitus sit signum majoris incontinentiae; cum adæquata & primaria ratio, cur bigamus sit irregularis, & removeatur ab Ordinibus non sit incontinentia, sed defectus, quem patitur in significatione sacramentali matrimonium secundum. AA. idem cum communi. Quamvis etiam matrimonium initum cum pluribus, quatenus inducit vinculum indissolubile, & statum perpetuum, sit signum incontinentiae magis diuturnae, firmissimaeque inhaerentis. Vivian. in ratione juris Pontif. ex D. Thoma.

P. Leuren. Fori Benef. Tom. 1.

Questio 353. Quid sit, & quot modis contrahatur bigamia interpretativa?

1. Respondeo: est ea, quæ per juris interpretationem & fictionem censetur talis, etsi ipsa non sit reiteratio matrimonii. Pirh. num. 8. Contrahitur quatuor modis. Primò dum quis in uxorem ducit, & cognoscit viduam à priore viro suo cognitam, (secus si ducat à priore viro incognitam, vel alteram post priorem à se incognitam. sumitur ex *c. debitum. de bigam. non ord.*) aut etiam non viduam, prius tamen corruptam ab alio (secus si ducat à se tantum extra matrimonium cognitam. *cir. c. debitum. Sanch. loc. cit. num. 14.* cum mulier talis non dividerit carnem in plures; quin & matrimonium cum illa retrahatur, seu fingatur initum tempore, quo deflorata fuit, adeoque talis per jurisdictionem censetur virgo. Sanch. loc. cit. & textus *c. unici. de cler. conjug. in 6.* Requirens ad evitandam bigamiam, ut ducta in uxorem sit virgo, in dicto sensu solum id requirat, nimirum ut non sit corrupta ab alio. Gloss. in *cir. c. debitum. v. divisit. Pirh. num. 11.*) *c. maritum. d. 33. c. curandum. v. precipimus. c. si quis viduam. 13. & 15. d. 34.* censetur enim talis divisisse carnem suam in plures ex eo, quòd per copulam maritalem fiat una caro cum ea, quæ verè carnem suam divisit in plures. Sanch. loc. cit. d. 84. n. 1. apud Pirh. num. 8. Tenetque id ipsum, etiam si vir ignoraverit esse viduam, vel ab alio corruptam; aut etiam mulier per vim fuerit corrupta: quia, ut dictum aliquoties, irregularitas bigamiae non oritur ex culpa vel infamia personæ, sed ex defectu significationis sacramenti matrimonii. Sanch. loc. cit. num. 15. Pirh. num. 10. Porro cur potius incurratur hæc bigamia interpretativa ab eo, qui ducit corruptam, quam ab eo, qui corruptus cum pluribus sine affectu maritali ducit virginem. Vide Suar. de Cens. d. 49. f. 3. num. 9. Sanch. loc. cit. Pirh. num. 13.

2. Secundo, dum quis, quam duxit virginem, postquam adulterata est, cognoscit carnaliter. *c. si cuius. d. 34.* etiam si ignoravit fuisse adulteratam, aut vi oppressam ab adultero. Sanch. loc. cit. num. 17. Pirh. num. 14. cum communi.

3. Tertio, dum Clericus post primam uxorem, quæ duxit virginem, sacros Ordines suscepit, & dein aliam duxit invalidè, & affectu maritali cognovit; Etsi enim talis bigamus non sit reipsa (cum enim secundum illud matrimonium nullum sit, adeoque nec sacramentum, non potuit pati defectum significationis sacramenti) habendus tamen est quasi bigamus, & est irregularis propter affectum intentionis cum opere subsequuto; quia nimirum, quantum in ipso fuit, voluntariè secundum matrimonium contraxit, & consummavit. *c. nuper. de bigam. non ord.* Licet autem in hoc casu expressè solum de Clericis in sacris constitutis sit sermo, extenditur tamen idem etiam ad Clericos in minoribus tantum constitutos, quin & ad laicos, ut & hi interpretativè sint bigami, & hinc irregulares dum duo contraxerunt matrimonia, unum de jure seu validè, alterum de facto seu attentatum, hoc est invalidè (sive primum fuerit invalidum, & secundum validum; sive primum validum, & secundum invalidum. Pirh. num. 16. citans Avil. d. 8. dub. 1. not. 2.) Sanch. loc. cit. num. 3. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 6. num. 5. Pirh. loc. cit. cum communi. Licet enim aliàs non incurratur irregularitas, nisi in casibus in jure expressis, hic tamen casus satis

L 3

intel-